

Obsah

1	ÚVODEM	11
1.1	Pediatric a její podíl v celospolečenské péči o dítě	11
1.1.1	Výuka lékařů a zdravotních sester	11
1.2	Organizace preventivní a léčebné péče v ambulantních a lůžkových zařízeních	12
1.2.1	Ambulance	12
1.2.2	Hospitalizace	13
1.2.3	Pobyt v léčebných zařízeních	14
1.3	Rodina a její význam	14
1.4	Náhradní rodinná péče	14
2	VÝVOJ ZDRAVÉHO DÍTĚTE	16
2.1	Rozdělení dětského věku	16
2.2	Růst dítěte a jeho hodnocení	20
2.2.1	Výška a hmotnost dítěte	20
2.2.2	Velikost hlavy dítěte	21
2.2.3	Velikost hrudníku dítěte	22
2.2.4	Růst zubů	22
2.2.5	Proporcionalita růstu	23
2.3	Vývoj dítěte a jeho hodnocení	23
2.3.1	Psychomotorický vývoj	23
2.3.2	Vývoj imunity, význam a systém očkování	30
2.4	Výživa dítěte a význam jednotlivých složek potravy	33
2.4.1	Základní látky	33
2.4.2	Voda	33
2.4.3	Minerální látky	33
2.4.4	Vitaminy	34
2.4.5	Výživa novorozenců a kojenců	38
2.4.6	Výživa a stravování batolat a dětí předškolního věku	45
2.5	Denní režim v jednotlivých věkových obdobích	46
2.6	Výchova k základním hygienickým návykům	47
2.7	Tělesná výchova a otužování	47
2.8	Úrazovost dětí	48
3	ZÁKLADY KLINICKÉ GENETIKY V PEDIATRII	50
3.1	Základní pojmy	50
3.2	Typy přenosu dědičných nemocí	51

3.3	Vrozené vývojové vady způsobené anomáliemi tvaru nebo počtu chromozomů	53
3.3.1	Anomálie pohlavních chromozomů (gonosomů)	53
3.3.2	Anomálie somatických chromozomů (autosomů)	53
3.4	Genetické poradenství	57
4	FYZIOLOGIE A PATOLOGIE NOVOROZENECKÉHO OBDOBÍ	59
4.1	Adaptační změny organismu novorozence po porodu	59
4.2	Ošetření novorozence po narození	61
4.3	Vrozené vady	61
4.4	Rizikový novorozenec	63
4.4.1	Porodní poranění	63
4.4.2	Asfyktický novorozenec	65
4.4.3	Novorozenecká žloutenka	67
4.4.4	Infekce plodu a novorozence	68
5	NOVOROZENEC S NÍZKOU PORODNÍ HMOTNOSTÍ	73
5.1	Vymezení pojmu nezralého a hypotrofického novorozence	73
5.2	Morfologické a funkční známky nezralosti	74
5.3	Ošetřování nedonošených dětí	75
5.3.1	Inkubátory	75
5.3.2	Jednotky intenzivní péče pro nedonošence	75
5.3.3	Výživa nedonošence	75
5.4	Hypotrofický novorozenec	76
5.5	Prevence nozokomiálních infekcí	76
6	CHOROBY DÝCHACÍHO SYSTÉMU	78
6.1	Anatomické a funkční odlišnosti dýchacího ústrojí dětí	78
6.2	Příznaky respiračních nemocí u dětí	79
6.3	Příčiny respiračních nemocí u dětí	80
6.4	Akutní onemocnění dýchacích cest	80
6.4.1	Rýma	81
6.4.2	Záněty vedlejších nosních dutin	82
6.4.3	Adenoidní vegetace	82
6.4.4	Onemocnění hltanu	82
6.4.5	Onemocnění hrtanu	84
6.4.6	Akutní laryngotracheobronchitida	85
6.4.7	Zánět průdušek (bronchitida)	86
6.4.8	Akutní zánět průdušinek (akutní bronchiolitida)	87
6.4.9	Zánět plic (pneumonie)	88
6.5	Bronchiektázie	90
6.6	Cystická fibróza (mukoviscidóza)	90
6.7	Emfyzém	92
6.8	Onemocnění plic (pleuritidy)	93
6.8.1	Záněty plic (pleuritidy)	93
6.8.2	Empyem	94
6.8.3	Pneumotorax	94
6.9	Tuberkulóza v dětském věku	94

7	CHOROBY TRÁVICÍHO TRAKTU	96
7.1	Anatomické a funkční zvláštnosti trávicího systému u dětí	96
7.2	Základní klinické projevy onemocnění trávicího systému	97
7.2.1	Zvracení	97
7.2.2	Nechutenství	97
7.2.3	Bolesti břicha	98
7.2.4	Průjem	98
7.3	Choroby ústní dutiny	99
7.3.1	Moučnivka (soor)	99
7.3.2	Stomatitida	99
7.3.3	Zubní kaz	99
7.4	Onemocnění jícnu	100
7.4.1	Tracheozofageální píštěl	100
7.4.2	Gastroezofageální reflux	100
7.5	Onemocnění žaludku	101
7.5.1	Hypertrofická stenóza pyloru (pylorostenóza)	101
7.5.2	Vředová choroba	102
7.6	Onemocnění tenkého střeva	103
7.6.1	Meckelův divertikl	104
7.7	Onemocnění tlustého střeva	104
7.7.1	Megacolon congenitum (Hirschprungova choroba)	104
7.7.2	Zánět slepého střeva (apendicitida)	105
7.8	Chronická zánětlivá onemocnění střevní	105
7.8.1	Ulcerózní kolitida	105
7.8.2	Crohnova choroba	106
7.9	Zácpa (obstipace)	107
7.10	Průjmová onemocnění kojenců	108
7.10.1	Průjmy infekčního původu	108
7.10.2	Průjmy neinfekčního původu	109
7.10.3	Klinický obraz průjmových onemocnění	110
7.11	Malabsorpční syndrom	113
7.11.1	Nesnášenlivost na lepek (celiakie)	113
7.12	Parazitární onemocnění trávicího traktu	114
7.12.1	Onemocnění roupy (oxyuriasis)	114
7.12.2	Onemocnění škrkavkami (askariasis)	114
7.12.3	Onemocnění tasemnicí (teniasis)	115
7.12.4	Onemocnění lamblíázou střevní (lambliasis)	115
8	KREVNÍ CHOROBY	117
8.1	Choroby červené krevní složky	117
8.1.1	Krvetvorba v postnatálním období a v dětství	117
8.1.2	Chudokrevnost (anémie)	118
8.2	Choroby bílé krevní složky	120
8.2.1	Leukémie	121
8.3	Krvácivé choroby	122
8.3.1	Poruchy kapilár (vaskulopatie)	122
8.3.2	Poruchy krevních destiček	124
8.3.3	Poruchy mechanismů srážení krve (koagulopatie)	125

9	CHOROBY OBĚHOVÉHO SYSTÉMU	127
9.1	Krevní oběh novorozence	127
9.2	Příznaky nemocí srdce	127
9.3	Vrozené srdeční vady	129
9.4	Získané srdeční vady	132
9.5	Zánětlivá onemocnění srdce	133
9.5.1	Zánět srdeční nitroblány (endokarditida)	133
9.5.2	Zánět srdečního svalu (myokarditida)	133
9.5.3	Zánět osrdečníku (perikarditida)	134
9.6	Kardiomyopatie	134
9.7	Ischemická choroba srdeční	135
9.8	Srdeční selhání	135
10	CHOROBY LEDVIN A MOČOVÝCH CEST	137
10.1	Anatomické a fyziologické zvláštnosti uropoetického systému dětí	137
10.2	Klinická vyšetřování močového ústrojí a jejich indikace	138
10.3	Infekce močových cest	138
10.3.1	Akutní zánět ledvin (akutní pyelonefritida)	139
10.3.2	Chronický zánět ledvin (chronická pyelonefritida)	140
10.3.3	Zánět močového měchýře a dolních močových cest (cystitida a uretritida)	141
10.4	Anomálie a vývojové vady ledvin a močových cest	141
10.5	Nehnisavé záněty ledvin (glomerulonefritidy)	144
10.5.1	Akutní nehnisavé záněty ledvin (akutní glomerulonefritidy)	144
10.5.2	Chronické nehnisavé záněty ledvin (chronické glomerulonefritidy)	146
10.5.3	Tubulointersticiální nefritidy	147
10.6	Hemolyticko-uremický syndrom	147
10.7	Nefrotický syndrom	148
10.7.1	Kongenitální nefrotický syndrom	148
10.7.2	Primární nefrotický syndrom (lipoidní nefróza)	148
10.8	Konkrementy v močových cestách (urolitiáza)	149
10.9	Nádory ledvin	150
10.9.1	Nefroblastom (Wilmsův tumor)	150
11	IMUNOALTERAČNÍ CHOROBY	151
11.1	Imunodeficitní stavy	151
11.1.1	Syndrom získaného imunodeficitu - AIDS	151
11.2	Alergická onemocnění	152
11.3	Autoimunní onemocnění	155
11.3.1	Revmatická horečka	155
11.3.2	Juvenilní revmatická artritida	157
12	CHOROBY ŽLÁZ S VNITŘNÍ SEKRECÍ	159
12.1	Choroby mozkového podvěsku (hypofýzy)	159
12.1.1	Choroby adenohipofýzy	159
12.1.2	Choroby neurohypofýzy	160

12.2	Choroby štítné žlázy	161
12.2.1	Snížená činnost štítné žlázy (hypotyreóza)	161
12.2.2	Zvýšená činnost štítné žlázy (tyreotoxikóza)	163
12.2.3	Struma	163
12.3	Diabetes mellitus	164
12.3.1	Inzulinentní diabetes mellitus	164
12.3.2	Hypoglykémie (hypoglykemický šok)	165
12.3.3	Hyperglykemické kóma	166
12.4	Choroby nadledvin	166
12.4.1	Snížená činnost kůry nadledvin	167
12.4.2	Zvýšená činnost kůry nadledvin	170
12.4.3	Nádory dřeně nadledvin	170
12.5	Poruchy pohlavních žláz	171
12.5.1	Předčasná puberta (pubertas praecox)	171
12.5.2	Opožděná puberta (pubertas tarda)	173
12.6	Anomální polohy varlat	173
12.7	Obezita	174
12.8	Fenylketonurie	175
13	CHOROBY CENTRÁLNÍ NERVOVÉ SOUSTAVY A MÍCHY	175
13.1	Vrozené vývojové vady	177
13.2	Zánětlivé choroby centrální nervové soustavy	177
13.2.1	Meningitidy	177
13.2.2	Mozkový absces	178
13.3	<u>Nervová záchvatovitá onemocnění</u>	179
13.3.1	Epilepsie	179
13.3.2	Febrilní záchvaty	180
13.3.3	Mdloba (synkopa)	180
13.4	Migréna (hemikranie)	180
13.5	Lehká mozková dysfunkce	181
13.6	Dětská mozková obrna	181
13.7	Neurotické projevy v dětském věku	182
13.8	Nádory mozku	183
13.8.1	Retinoblastom	184
14	KOŽNÍ CHOROBY KOJENCŮ	185
14.1	Opruzení (intertrigo)	185
14.2	Seboroická dermatitida	185
14.3	<u>Kožní choroby vznikající na alergickém podkladě</u>	186
14.3.1	Kojenecký ekzém (eczema infantum)	186
14.3.2	Kopřivka (urtikaria)	187
14.4	Hnisavé kožní choroby (pyodermie)	187
14.5	Vrozené vady kůže	188
15	INFEKČNÍ CHOROBY DĚTSKÉHO VĚKU	190
15.1	Infekce vyvolané viry	190
15.1.1	Spalničky (morbilli)	190

15.1.2	Zarděnky (rubeola)	191
15.1.3	Plané neštovice a pásový opar (varicella, herpes zoster)	192
15.1.4	Příušnice (parotitis epidemica)	192
15.1.5	Dětská obrna (poliomyelitis anterior acuta)	193
15.1.6	Herpes simplex	193
15.2	Infekce vyvolané bakteriemi	194
15.2.1	Spála (scarlatina)	194
15.2.2	Infekce vyvolané streptokoky ze skupiny B	195
15.2.3	Černý kašel (pertussis)	195
15.2.4	Záškrt (difteria)	196
15.2.5	Lymfská nemoc (borelióza)	196
15.3	Alimentární bakteriální infekce	197
15.3.1	Salmonelózy	197
15.3.2	Bacilární úplavice (shigellosis)	198
15.3.3	Stafylokoková enterotoxikóza	198
15.4	Tetanus	198
15.5	Infekce vyvolané houbami (mykózy)	199
15.5.1	Kandidóza	199
16	NÁHLÉ PŘÍHODY V DĚTSKÉM VĚKU	201
16.1	Horečka	201
16.1.1	Hyperpyretický syndrom	202
16.2	Nervové záchvaty – křeče	202
16.2.1	Afektivní záchvaty	203
16.2.2	Tetanické záchvaty	203
16.3	Vdechnutí cizích látek (aspirace)	203
16.4	Střevní neprůchodnost (ileus)	204
16.5	Stavy bezvědomí u dětí	206
16.6	Acidobazická rovnováha	207
16.7	Otravy	208
	PRAMENY ILUSTRACÍ	210